

Література:

1. Гільбух Ю.З. Готовність дитини до школи. К.: Главник, 2004. 318 с.
2. Лескова-Савицкая А.А. Проблема адаптации первокласников к школе: методические рекомендации для школьных психологов. Одесса, 2001. 60 с.
3. Шкільна адаптація та психологічний вік. *Початкова школа*. Науково-методичний журнал. №1 (91) січень. 2002. С. 5-10.

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ЮНАКІВ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ

Косенко Ю. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
kosenkojulija5@gmail.com*

Актуальність проблеми. У сучасному суспільстві зростає попит на творчий потенціал людини, її здатність до самоорганізації, творчого самовираження. На сьогодні актуальним завданням системи освіти є створення умов для розвитку творчої особистості дитини, зокрема юнака. Водночас необхідно враховувати специфіку навчання та виховання творчої особистості, що пов'язано з психологічними особливостями, зумовленими розвитком креативності. Проблемам творчості, визначенню поняття «творча особистість» і обґрунтуванню її розвитку у філософській, педагогічній та психологічній літературі присвячено праці І.М. Білої [1], Л.С. Виготського, В.О. Моляко, В.В. Рибалки, І.Г. Тітова [2]. Актуальними у межах проблеми є підходи до інтерпретації поняття «креативності» Дж. Гілфорда, С. Медніка, П. Торренса.

Із особливостями творчої діяльності пов'язане і питання мотивації активності людини. Дослідники виокремлювали групи мотивів і описували їхні властивості, які можна усвідомлено використовувати в управлінні власною активністю і творчою діяльністю. Разом з тим, значна частина досліджень з проблеми впливу мотивів на творчість виконані в загальнопсихологічному аспекті [3]. Стосовно юнацького віку ця проблема залишилась поза увагою дослідників, хоча саме в цьому віці відбувається активне формування інтелекту і особистості загалом, узагальнюється система життєвих планів.

Зокрема, недостатньо розроблені питання, що стосуються динаміки творчого мислення залежно від специфіки домінуючих мотивів, диференційованого аналізу структурних компонентів творчого мислення (вербального і невербального), на які мотивація впливає більшою мірою, визначення груп мотивів, що мають різний вплив на зміну рівня творчого мислення та його окремих показників, вияву можливостей цілеспрямованого розвитку творчого мислення юнаків за допомогою перетворення їх мотиваційної сфери.

Мета роботи – проаналізувати особливості творчого мислення юнаків із різним рівнем мотивації досягнення.

Методика та організація дослідження. Для дослідження творчого мислення юнаків із різним рівнем мотивації досягнення використані: опитувальник «Вимірювання мотивації досягнення» (за А. Мехрабіаном), опитувальник креативності (за Д. Джонсоном, адаптація О.Є. Тунік) та методика «Діагностика особистісних творчих здібностей» (Є.Є. Тунік). Дослідження проведене на вибірці, до якої увійшли 60 старшокласників (36 дівчат та 24 хлопці), які навчаються в Опорному закладі загальної середньої освіти «Великосорочинський ліцей імені М.В. Гоголя Великосороченської сільської ради».

Результати дослідження. За результатами проведеного емпіричного дослідження встановлено, що для більшості досліджуваних властива виражена мотивація успіху у діяльності (70%). Вони прагнуть засвоювати нові знання та формувати у себе необхідні для майбутньої професії уміння і навички, впевнені у своїх силах і можливостях. Натомість, для меншості досліджуваних, які не впевнені у своїх силах, властива мотивація уникнення невдач (13%).

Переважає більшість досліджуваних (70%) характеризується сформованою на високому рівні креативністю. Якщо вимагає ситуація, вони можуть поводити себе творчо, оригінально, не ординарно. Третина старшокласників (28%) має середній рівень креативності. Такі учні можуть діяти залежно від ситуації, здебільшого спочатку раціонально все оцінивши, а вже потім вступають у творчу діяльність. Для старшокласників властиве переважання допитливості (51%) та схильності до ризику (47%) як компонентів творчої діяльності. Вони запитують оточуючих, їм подобається вивчати устрій механічних речей, вони постійно шукають нові шляхи (способи) мислення. Для третини досліджуваних (35%) властива складність творчого мислення розвинута на високому рівні, а на середньому рівні вона сформована у більшості старшокласників.

Встановлено, що творче мислення старшокласників пов'язане з особливостями їх мотивації до успіху чи уникнення невдач. Більшість орієнтованих на успіх старшокласників (86%) характеризуються високим рівнем сформованості креативності. Вони налаштовані на результативність діяльності, успішне її виконання, що виражається у їх спроможності та схильності творчо підходити до вирішення навчальних та життєвих завдань, по-новому вирішувати поставлені перед ними завдання. Натомість, серед старшокласників із вираженою орієнтацією на уникнення невдач менше виражена креативність (54%). Вони часто схильні творчо підходити до вирішення проблем та навчальних завдань, проте роблять це переважно у ситуаціях, коли їм цікаво. Отже, креативність не є для таких старшокласників стійкою особистісно характеристикою.

Висновки. Виявлено, що мотиваційна сфера є вагомим чинником креативності старшокласників. Зокрема, орієнтація на досягнення успіху є тією мотиваційною основою, що спонукає молодь до проявів креативності. І навпаки, прагнення уникати невдачі утримує молодь від прийняття креативних рішень.

Література:

1. Біла І.М. Психологія творчої діяльності. К. : Фенікс, 2014. 128 с.
2. Тітов І.Г. Творча уява молодшого школяра: її критерії та функції у навчальній діяльності. *Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць*. Т.12. Вип.5. Ч.П. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. С. 236–242.
3. Хомуленко Т.Б. Губристична мотивація в структурі спрямованості особистості: віковий аспект. Х. : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2012. 222 с.

КОМУНІКАТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ХВОРИХ НА ПСОРИАЗ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Костенкова Я.К.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
slawakostenkova@icloud.com*

Актуальність проблеми. Псоріаз виступає розповсюдженим в умовах сьогодення захворюванням, яке можемо віднести до класу психосоматичних. Ефективне лікування і профілактика психосоматичних захворювань є важливою проблемою у зв'язку з високою частотою хронічного перебігу, зростанням захворюваності й поширеності цих патологій. Частота психосоматичних розладів серед населення становить 15–50 %, а в загальномедичній практиці частка таких хворих досягає, за даними різних авторів, від 30 до 57 %. Соматичний за основними проявами, псоріаз на всіх етапах свого розвитку тісно пов'язаний зі змінами психічного стану пацієнтів, особливо в емоційній сфері.

У даному контексті особливого значення набуває вивчення психологічних характеристик осіб, які хворі на псоріаз, оскільки саме виникнення цих видів порушень та їх вираження в соматичній сфері обумовлюються складним комплексом психологічних і соматичних характеристик особистості. Особливо чітко та структуровано такі особливості особистості людини проявляються у системі комунікації пацієнта з оточуючими людьми [2].

Психосоматична проблематика широко представлена в класичних та актуальних медичних та психологічних дослідженнях. Зокрема, даній проблемі присвячені класичні роботи А. Адлера, Ф. Александера, Л.І. Дідковської [1], І.Г. Малкіної-Пих, В.Я. Семке, та інших. Актуальні дослідження даної проблематики, представлені в роботах таких вчених як В.О. Ананьєв, О.Я. Бабак, Л.І. Дідковська, Г. Сімоненко, Н.Г. Старинець, Т.Б. Хомуленко, розкривають вплив різних чинників (конституційних, соматичних, психологічних, тощо) на формування психосоматичних порушень. Разом із тим, проблема вивчення власне комунікативних характеристик людей, які хворі на псоріаз, остаточно не вирішена та потребує вивчення з огляду на постійно зростаючу необхідність пошуку чинників виникнення таких порушень та їх терапії, не достатню представленість впливу актуальних кризових умов суспільства на формування психосоматичних порушень.